

> Retouradres Postbus 2518 6401 DA Heerlen

Aan de Minister voor Rechtsbescherming en de Staatssecretaris van
Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Bezoekadres

Stadsplateau 1
3521 AZ Utrecht
T 088 120 5000

www.igi.nl

Inlichtingen bij

Ons kenmerk

IJZ/21-02-340695/WtL/20-004-TT

Bijlagen

Uw kenmerk

-

Datum 11 februari 2021
Betreft Oordeel inspecties concept plan van aanpak

Geachte heer Dekker en heer Blokhuis,

Op 3 december heeft u de inspecties gevraagd om een oordeel te geven over het voorgenomen besluit van de Zeeuwse gemeenten om de lopende jeugdbeschermingsmaatregelen¹ over te dragen aan de Gecertificeerde Instellingen (GI's) Briedis, Leger des Heils Jeugdbescherming & Reclassering en de William Schrikker Stichting Jeugdbescherming en Jeugdreclassering. In de brief van 7 december 2020 hebben de inspecties aangegeven dat om tot een oordeel te komen, een plan noodzakelijk is waarin is uitgewerkt hoe de komende maanden de kwaliteit en continuïteit van de jeugdbescherming in Zeeland gewaarborgd wordt en hoe de overdracht plaatsvindt. In de brief zijn tevens punten opgenomen waaraan het plan volgens de inspecties minimaal aandacht aan dient te besteden. Op 5 februari hebben de inspecties het concept plan van aanpak ontvangen met het verzoek om hierover een oordeel te geven. De inspecties hebben getoetst of het plan volledig, realistisch en duurzaam is, maar ook op wat het plan betekent voor het kind, zijn ouders en het netwerk rond de jeugdige.

Aanleiding

Intervence verkeert al meerdere jaren in een moeilijke situatie. De financiële positie is precair en gedurende enkele jaren is sprake geweest van personele problemen (hoog verloop en verzuim). De gemeenten zijn ruim voor de zomer van dit jaar een traject gestart met Intervence om verschillende scenario's uit te werken voor een duurzame inrichting van de jeugdbescherming en jeugdreclassering in Zeeland. Dit heeft geleid tot drie scenario's:

1. Intervence wordt gecontracteerd vanaf 2021 inzake GI-functies voor de Zeeuwse gemeenten. Intervence voert als zelfstandige GI deze werkzaamheden uit;
2. Intervence wordt overgenomen door een andere partij, waarna Intervence (als dochter of werkmaatschappij van een nieuwe eigenaar) de GI-werkzaamheden gaat uitvoeren voor de Zeeuwse gemeenten;
3. De werkzaamheden van Intervence in Zeeland worden (eventueel stapsgewijs) afgebouwd, waarna de organisatie stopt. De werkzaamheden worden vanaf 2021 uitgevoerd door een andere GI of GI's.

¹ Hiermee worden zowel de kinderbeschermingsmaatregelen als ook de jeugdreclasseringsmaatregelen bedoeld.

Op 1 december heeft de bestuurscommissie Jeugd, namens de Zeeuwse gemeenten aangegeven te kiezen voor scenario 3 en het contract met Intervence te willen beëindigen. De gemeenten en GI's hebben onder begeleiding van transitie-manager de afgelopen periode gewerkt aan een plan van aanpak. Gelijkzeitig hebben de inspecties verschillende toezichtactiviteiten uitgevoerd om risico's voor de korte en lange termijn in kaart te brengen om het plan van aanpak zorgvuldig te kunnen beoordelen. Het toezicht heeft nieuwe en aanvullende zorgpunten blootgelegd. Op 25 januari 2021 hebben de inspecties per brief deze zorgpunten met de gemeenten gedeeld zodat deze zorgen meegenomen konden worden bij het vormgeven van het plan. Deze brief is op 2 februari jl. aan u verzonden.

Oordeel inspecties concept plan van aanpak 5 februari

De inspecties constateren dat de gemeenten zich hebben ingespannen om in de twee maanden na het besluit van de bestuurscommissie Jeugd, te komen tot een plan van aanpak voor de transitie van de jeugdbescherming van één regionale GI naar drie landelijk werkende GI's. Ondanks de inspanningen van de door de gemeenten aangestelde transitie-manager en de drie overnemende GI's, moeten de inspecties constateren dat het plan van aanpak onvoldoende garanties biedt voor een duurzame transitie van de jeugdbescherming in Zeeland. Het plan is hiervoor onvoldoende concreet, realistisch en volledig en bevat te veel risico's die niet of niet voldoende afgedekt zijn. Gezien de beperkte voortgang van het proces sinds het moment dat de drie scenario's op tafel kwamen en de besluitvorming in december en de risico's die steeds groter worden naar mate de onzekerheid voor medewerkers van Intervence langer duurt, hebben de inspecties geen vertrouwen dat het plan op korte termijn dusdanig uitgewerkt kan worden dat er wel sprake is van een toekomstbestendig en realistisch scenario.

Hieronder licht ik dit oordeel van de inspecties toe aan de hand van de in mijn brief van 7 december genoemde punten waaraan het plan zou moeten voldoen:

Onderbouwing oordeel inspecties

Clientperspectief

- *Betrokkenheid opstellen plan*
Uit het plan blijkt dat de cliëntenraad van Intervence onvoldoende vertrouwen heeft in het plan van aanpak. Niet duidelijk is hoe er is én wordt geïnvesteerd om draagvlak bij de cliëntenraad te vergroten. Of en op welke wijze de cliëntenraden van de overnemende GI's zijn betrokken bij het plan is onduidelijk.
- *Inspraak individuele cliënt*
In het plan is niet uitgewerkt welke criteria worden gehanteerd om te bepalen naar welke GI een cliënt overgaat en wie dit besluit neemt. Op welke wijze de cliënt meegenomen wordt in de keuze voor een GI ontbreekt eveneens in het plan. Het plan bevat op dit punt ook tegenstrijdigheden: enerzijds wordt gestreefd naar een natuurlijke overgang (bijv. bij verlenging van een maatregel), anderzijds wordt ernaar gestreefd dat cliënten hun jeugdbeschermer volgen, daarnaast zijn er beperkingen bij de GI's die maken dat dit niet altijd mogelijk is (Briedis zal eerste periode geen JR uitvoeren).

- *Mate van bereikbaarheid GI*
Geen van de overnemende GI's is gevestigd in Zeeland. In het plan staat opgenomen dat de GI's moeten zorgdragen voor voldoende bereikbaarheid en beschikbaarheid. Wat dit concreet betekent, welke minimale eisen hieraan gesteld worden en of er na de overdracht voldoende geschikte plekken zijn om cliënten te ontmoeten, is onduidelijk, vooral gezien het voornemen om het kantoor van Intervence in Middelburg te verkopen.
- *Klachtafhandeling*
In het plan is geen aandacht besteed aan de afhandeling van lopende of nieuwe klachten(procedures) van cliënten van Intervence.

Ons kenmerk
IJZ/21-02-340695/WtJ/20-004-TT

De inspecties concluderen dat het plan onvoldoende concreet is over wat de transitie voor cliënten betekent wat betreft moment van overdracht, keuze voor GI, relatie met jeugdbeschermer en bereikbaarheid.

Medewerkers perspectief

- In de brief van 7 december hebben de inspecties aangegeven belang te hechten aan de betrokkenheid van medewerkers bij het opstellen en de uitvoering van het plan. Uit het plan en de vele brandbrieven die de inspecties van medewerkers hebben ontvangen, wordt duidelijk dat de medewerkers van Intervence, bijvoorbeeld middels de ondernemingsraad, niet betrokken zijn bij het opstellen van het plan. Hoewel in het plan duidelijk wordt dat de medewerkers van Intervence de sleutel zijn tot het slagen van de zorgoverdracht, komt in het plan niet helder naar voren hoe medewerkers hierbij betrokken gaan worden.
- In het plan staat benoemd dat het uitgangspunt is dat de jeugdbeschermer de cliënt volgt. Dit uitgangspunt is niet concreet uitgewerkt en roept vragen op bij de inspecties. Wat gebeurt er als de cliënten van een jeugdbeschermer, gelet op de doelgroep, overgaan naar verschillende GI's? Wat als een jeugdbeschermer zelf niet naar de GI wil waar diens cliënten naar over gaan? Hebben de overnemende GI's een stem in welke jeugdbeschermers zij in dienst nemen? Briedis doet nog geen jeugdreclassering. Betekent dit dat de jeugdbeschermers van Intervence die voornamelijk jeugdreclasseringscliënten hebben naar de WSS of het Leger des Heils overgaan? In het plan staat dat de gemeenten inzetten op een natuurlijk moment van aanpassing van de beschikking, zoals bij verlenging van een maatregel, om de cliënt te laten overdragen naar een andere GI. De 'natuurlijke momenten' vinden bij de cliënten van één jeugdbeschermer op verschillende momenten plaats. Op welk moment gaat de jeugdbeschermer dan over?
- Uit het plan wordt duidelijk dat er voor ongeveer 4 fte jeugdbeschermers plek is bij de WSS, voor 12,5 fte bij LJ&R en voor ca 30 fte bij Briedis (overigens staat in een later ontvangen document 39 fte). Onduidelijk is hoe de verdeling van medewerkers over de GI's tot stand zal komen. Moeten zij solliciteren, wordt het bepaald door hun caseload (immers Briedis nog geen JR, WSS specifieke doelgroep), speelt ook de signatuur van de beoogde GI een rol of hebben medewerkers hier zelf inspraak in? Bovendien heeft Intervence meer medewerkers dan door de overnemende GI's benodigde fte. Of dit betekent dat niet alle jeugdbeschermers een plek krijgen bij de drie GI's en wat dit betekent voor de continuïteit van zorg aan de gezinnen van deze jeugdbeschermers is niet duidelijk.
- Indien jeugdbeschermers over gaan naar een van de drie overnemende GI's zullen zij moeten worden ingewerkt. Het uitgangspunt is dat de relatie tussen

cliënten en jeugdbeschermers zoveel mogelijk behouden blijven. Dit betekent dat jeugdbeschermers hun caseload behouden en dus een volledige caseload hebben tijdens de inwerkperiode. Dit betekent een extra belasting voor de jeugdbeschermers. Hoe deze belasting wordt opgevangen is niet uitgewerkt in het plan.

- In het plan van aanpak wordt verwezen naar een sociaal plan voor medewerkers die boventallig worden en medewerkers die langdurig ziek zijn. Hoeveel medewerkers boventallig worden en wat de kosten zijn van het sociaal plan is niet opgenomen in het plan. Niet uitgewerkt is welke toekomst er is voor de medewerkers in ondersteunende functies, in staffuncties (gedragsdeskundigen, juristen, HR, etc.) en het (midden)management (teamleiders). Tevens is niet beschreven hoe ervoor gezorgd gaat worden dat de ondersteunende diensten die nodig zijn, behouden blijven totdat Intervence stopt.

De inspecties concluderen dat het plan onvoldoende de door medewerkers gehoopte en voor hen noodzakelijke duidelijkheid en zekerheid geeft en dat door deze ontbrekende duidelijkheid in het concept plan van aanpak het risico toeneemt dat zij kiezen voor zekerheid elders (buiten de jeugdbescherming).

Kwaliteitszorg

- Uit het plan wordt duidelijk dat Briedis alleen bij een getemporiseerde instroom van nieuwe medewerkers en zaken in staat is om op een verantwoorde wijze de jeugdbeschermingstaken uit te voeren. Het hiervoor geschetste tijdpad is niet in lijn met de geschetste afbouw van Intervence en veronderstelt bovendien een ideale situatie waarin medewerkers geduldig wachten tot zij met hun zaken onder de arm kunnen overstappen naar Briedis. Niet onderzocht is of deze bereidheid er is en of de rechtbanken in dit tempo zaken kunnen toewijzen aan de GI. Ook is niet uitgewerkt in welk tempo Briedis wel in staat is om VOTS-en en JR-zaken op te pakken en wat daarvoor nodig is;
- Niet uitgewerkt is wat dit plan betekent voor de overdracht van zaken. Het kunnen overdragen in bulk moet nog worden onderzocht, maar is wel een voorwaarde voor de haalbaarheid van het plan. Het overdragen in bulk is echter niet wenselijk vanuit het perspectief van de cliënt: in het kader van rechtszekerheid en rechtsgelijkheid is het van belang dat betrokkenen (ouders en kinderen) in de gelegenheid worden gesteld om hierover gehoord te worden;
- De eisen die gesteld worden aan de (dossier)overdracht zijn zeer beperkt (actueel plan, risicotaxatie en een contract). Hoe hier in de voorbereiding op de overdracht op wordt gestuurd is niet uitgewerkt. De audit in de voetnoot verwijst naar een paragraaf die niet bestaat;
- Alle drie de overnemende GI's voorzien een inwerkperiode voor medewerkers zodat zij conform de geldende wet- en regelgeving, werkprocessen, richtlijnen jeugdhulp en beroepscode kunnen blijven werken. De inspecties voorzien zoals eerder genoemd wel een risico als zij in deze periode hun volledige caseload moeten behouden;
- De coöperatie Briedis beschikt op dit moment over een certificaat van het KMI om jeugdbescherming te mogen uitvoeren. De door Briedis over te nemen medewerkers en jeugdbeschermingszaken zullen worden ondergebracht in Briedis B.V. Het plan van aanpak en de ontvangen onderliggende stukken geven geen duidelijkheid of het KMI-certificaat ook zal gelden voor Briedis B.V en de voorgenomen toekomstige taken als VOTS en Jeugdreclassering.

De inspecties concluderen dat met het plan van aanpak grote risico's gepaard gaan met betrekking tot het waarborgen van de continuïteit en kwaliteit van zorg en dat hier geen maatregelen voor worden getroffen.

Ketenpartners & stakeholders

- De inspecties missen in het plan dat en hoe de overnemende GI's en met name Briedis invulling gaan geven aan de diverse (boven-casuïstische) ketenoverleggen waarbij deelname en afstemming van groot belang is voor het goed functioneren van die keten. De RvdK noemt hierbij bijv. het Arrondismentaal Platform Jeugd, het ketenoverleg 'Verbeterplan Feitenonderzoek', Arrondismentaal Justitieel Beraad, Kopgroep en de stuurgroep MDA++;
- De consequenties van de (onduidelijke) fasering in de zorgoverdracht zijn onvoldoende in beeld gebracht. De gefaseerde zorgoverdracht vraagt niet alleen een afstemming tussen de huidige en overnemende GI wat betreft cliënten en medewerkers, maar heeft ook consequenties voor diverse ketenpartners zoals de RvdK en rechtbank. De onduidelijkheden, tegenstrijdigheden en onzekerheden in het plan van aanpak en het ontbreken van afstemming en regie hierop, zorgt voor grote risico's. Doordat de extra werklast voor deze partijen niet is uitgewerkt, is de kans aanwezig dat wachttijden enorm toenemen en cliënten tijdelijk geen vaste jeugdbeschermer hebben;
- De overdracht van drangcasuïstiek is niet uitgewerkt, zowel niet wanneer dit leidt tot afschalen (in welke tempo kan het voorliggend veld casuïstiek overnemen?) als wanneer opgeschaald dient te worden (hoge instroom raadsonderzoeken, rechterlijke beschikkingen en toename instroom dwangzaken). Het plan stelt dat er ook drangzaken overgaan naar de overnemende GI's. Of hier rekening mee is gehouden in het aantal benodigde fte aan medewerkers is niet duidelijk;
- Niet duidelijk is in hoeverre de hervatting van de pilot Vaart in Veiligheid (ViV) en wijzigingen als gevolg van de overdracht van één GI naar drie GI's gedragen worden door de Stuurgroep van ViV. De inspecties voorzien een (verdere) vertraging van deze pilot als gevolg van de besluitvorming door de bestuurscommissie en het tempo waarin het plan van aanpak tot stand komt. Daarbij speelt kennelijk (ook) met de nieuwe GI's een tariefdiscussie (bijlage 2 van het plan van aanpak).

De inspecties concluderen dat belangrijke ketenpartners en stakeholders onvoldoende betrokken zijn bij de totstandkoming van het plan en belangrijke aspecten die noodzakelijk zijn voor een goede, efficiënte jeugdbeschermingsketen onvoldoend doordacht en uitgewerkt zijn in het plan.

Governance en bedrijfsvoering

- Het plan beschrijft niet op welke manier er wordt gezorgd voor een tijdige en foutloze overdracht van digitale en fysieke dossiers. Eén van de overnemende GI's werkt met een ander digitaal systeem. Op welke wijze dit de overdracht en het tijdspad beïnvloedt is ook niet beschreven.
- Voor de archivering van dossiers van oud-clieënten van Intervence na het opheffen van de organisatie is nog geen partij aangewezen. Ook is niet in beeld gebracht in het plan van aanpak wat de kosten zullen zijn van de archivering en wie deze kosten komende decennia zal dragen.

- In het plan staat dat de contracten met de andere GI's tot eind 2021 lopen. Het plan bevat geen financiële onderbouwing van de transitie en de noodzakelijke groei van de nu kleinste GI. Bij de inspecties is bekend is dat de financiële positie van Briedis kwetsbaar is op dit moment, de GI heeft nog geen Raad van Toezicht en de GI doet voldoet tot op heden niet aan de wettelijke plicht om een jaarverantwoording te deponeren bij het CIBG. De inspecties kunnen niet beoordelen of deze GI financieel gezond kan worden en blijven en daarmee een zorgcontinuïteit op langere termijn is gewaarborgd.

Ons kenmerk
IJZ/21-02-340695/Wtl/20-004-TT

De inspecties concluderen dat het plan onvoldoende waarborgen bevat dat de Governance en bedrijfsvoering van de GI die het grootste aantal jeugdbeschermingsmaatregelen over zal nemen, op orde zal komen.

Risicomanagement

- De inspecties hebben in de brief van 25 januari enkele actuele risico's benoemd. In het plan van aanpak wordt hieraan geen aandacht besteed. In het plan worden weliswaar verschillende risico's op hoofdlijnen benoemd, maar niet is omschreven wat mogelijke gevolgen zijn en wat er wordt gedaan om deze risico's te beperken of ondervangen.
- In het plan is geen uitgewerkt escalatiemodel beschreven wanneer risico's realiteit worden. Wie neemt dan besluiten en de verantwoordelijkheid?

De inspecties concluderen dat het plan onvoldoende anticipeert op nu reeds aanwezige risico's zoals het versnelde vertrek van personeel, de financiële situatie van Briedis of de consequenties voor ketenpartners/stakeholders.

Tijdpad / overige zaken

- Een duidelijk en onderbouwd tijdpad voor de afbouw van Intervence en het overgaan van medewerkers en cliënten ontbreekt. In het organiseerkader van Briedis is een tijdpad opgenomen waarbij de laatste medewerkers over gaan op 23 oktober 2021. Terwijl het in het plan opgenomen tijdpad voor de afbouw van Intervence stelt dat Intervence op 31 augustus 2021 wordt uitgeschreven uit de Kamer van Koophandel.
- Een beschrijving van het projectmanagement ontbreekt: wie neemt regie en verantwoordelijkheid, wie neemt besluiten als er knelpunten zijn en wie ziet er toe op de voortgang.
- De inspecties hebben in de brief van 7 december aangegeven het van belang te vinden dat het een gezamenlijk plan van de vier GI's is en dat de Raden van bestuur en Toezicht van de overnemende GI's zich uitspreken over de haalbaarheid van het plan en de wijze waarop de raden gaan zorgen en toezien op dat de uitvoering slaagt. De inspecties hebben gezien de tegenstrijdige tijdspaden (afbouw Intervence vs. gefaseerde groei Briedis) niet de indruk dat er sprake is van een gezamenlijk plan. Tevens ontbreekt de visie van de Raden van Toezicht en Raden van Bestuur van de overnemende GI's.

De inspecties concluderen dat het plan veel onduidelijkheden en tegenstrijdigheden bevat.

Terugval optie

In het plan van aanpak is een terugval scenario beschreven. Omdat het terugval scenario niet is uitgewerkt kunnen de inspecties dit scenario niet inhoudelijk beoordelen. In het plan van aanpak staat beschreven dat bij de terugval optie

sprake is van een beoogde overname door Jeugdbescherming West (JB West). JB West wil met haar expertise, middels een integrale 'going concern' overname, inhoudelijke vernieuwing in de Zeeuwse jeugdbescherming brengen. De inspecties zouden graag zien dat deze optie serieus wordt onderzocht als duurzame en realistische oplossing voor cliënten en medewerkers.

Ons kenmerk
IJZ/21-02-340695/Wtl/20-004-TT

In dezelfde tijd/ vanaf heden zal hoe dan ook aandacht moeten zijn voor en geïnvesteerd moeten worden in medewerkers en cliënten van Intervence. In het plan wordt erkent dat voor medewerkers en cliënten onzekerheid en onrust is ontstaan welke voortkomt uit een onbekende toekomst en onduidelijkheid over voortzetting van contracten. De inspecties kunnen zich niet aan de indruk onttrekken dat mede door de communicatie richting medewerkers en de wijze waarop en het tempo waarin het concept plan van aanpak tot stand is gekomen al medewerkers van Intervence voor de jeugdbescherming in Zeeland verloren zijn gegaan. De inspecties verwachten dat gemeenten en het Ministerie met onmiddellijke ingang in gezamenlijkheid zorgen voor aandacht en perspectief voor hen die deze onzekerheid en onrust ervaren. Gegeven het proces tot nu toe, de risico's die zich voor een deel al hebben voorgedaan en dreiging dat die zich nog meer gaan manifesteren, doen de inspecties een dringend appèl op het Ministerie van Justitie en Veiligheid om hierin een actieve rol te pakken.

Hoogachtend, mede namens de Inspectie Justitie en Veiligheid

Korrie Louwes
Hoofdinspecteur
Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd